

LUONNON

LUENTAA

READING NATURE

LUONNON LUENTAA

SISÄLTÖ

CONTENTS

8 JOHDANTO 4
INTRODUCTION

PIILOLAAKSOSSA 10
INSIDE HIDING VALLEY

14 KAISU PAAVILAINEN
TIINA VALKEAPÄÄ

23 HAVAINTOJA JA HAVINOITA 18
SIGHTINGS AND SWISHINGS
IIRIS KALLIOLA

MURKUN JA MUURAHAISEN ERO 26
JA MUITA KUSIAISKYSYMYKSIÄ
THE DIFFERENCE BETWEEN
AN ANT AND A CREEPY-CRAWLIE
AND OTHER BITING QUESTIONS
30 ANTTI HÄMÄLÄINEN

34 ROVANIEMEN KUVATAIDEKOULUN TYÖPAJAT 32
SPRING TERM ART WORKSHOPS AT
ROVANIEMI SCHOOL OF VISUAL ARTS

45 NÖRTTIYS, TAIDE JA MYÖTÄTUNTO MUSKELIT 40
NERDINESS, ART AND THE COMPASSION MUSCLES
ILONA VALKONEN

61 SEITSEMÄN SINISTÄ MESIVIHTTAA 54
YNNÄ MUITA LUONNON
MONIMUOTOISUUDEN OSVIITTOJA
SEVEN BLUE NECTAR GUIDES,
AND OTHER INDICATORS
OF NATURAL DIVERSITY
RIITTA NYKÄNEN

76 MUSTARINDA, RISTEYS AJASSA 68
MUSTARINDA- AN INTERSECTION WITHIN TIME
NELLI HIETALA

JOHDANTO

Hyvinkään lasten ja nuorten kuvataidekoulun, Hämeenlinnan visuaalisten taiteiden Aimokoulun, Riihimäen nuorisoteatterin ja Rovaniemen kuvataidekoulun yhteinen taiteen perusopetuksen kehittämishanke Luonnon luentaa käynnistyi syksyllä 2023 ja päättyi vuoden 2024 lopussa. Hankkeessa pyrittiin taide- ja ympäristökasvatukseen keinoin edistämään lasten ja nuorten kasvua erilaisuutta ymmärtäviksi, vastuullisiksi yksilöiksi, vahvistamaan heidän ajattelutaitoja ja empatiakykyä luomalla monimuotoisia kohtaamisia ihmisten, muiden eliölajien ja luonnon kesken sekä harjoittaa heitä näkemään taide myös yhteiskunnallisen vaikuttamisen välineenä. Luonnon luentaan ajateltiin kuuluvan myös yksilön oman ihmisluonnon lukeminen — itsetutkiskelu, joka kehittyy vuorovaikutuksessa muihin.

Oppilaat on johdatettu hankkeen aikana koulujen seinien ulkopuolelle uusiin, toiminta-, kohtaamis- ja oppimisympäristöihin. Hankkeen aikana on työskennelty talvitaidetyöpajassa lumen ja jään parissa, kohdattu eläinsuojelukeskuksen asukkaita, vietetty räntäluminen huhtikuun päivä performanssityöpajassa hakkuuaukealla, retkeilty lintujärvillä, tutustuttu niin haavan ja muurahaisen kuin ikimetsän ja suonkin ekosysteemeihin biologien johdolla, vaikutettu historian kerrostumista Suomenlinnassa ja Hossan värikallion muinaisista maalauksista.

Näillä retkillä, näissä työpajoissa ja leirikoulussa opittiin fyysisen ja leikinomaisen toiminnan myötä toisten ihmisten, muiden lajien ja luonnon huomioimista ja kunnioittamista ja rakentavaa yhteistyötä. Oli ilahduttavaa nähdä, kuinka vaivattomasti nuoret oppilaat eri puolilta Suomea asettuivat aloilleen Mustarindan leirikoulussa, Kainuun Hyrynsalmella. Muutamissa päivissä heistä muodostui oma yhteisönsä, ja syntyi ystävyyssuhteita, jotka jatkuvat edelleen. Paikalla ikimetsän laidalla ja sen uumenissa oli varmasti oma vaikutuksensa tähän asettumiseen.

Lähiluonnon tutkiminen, paikkaan asettuminen ja vuoden kierron seuraaminen olivat asioita, joita hankkeessa haluttiin todentaa. Eräs toteuma paikkaan asettumisesta Mustarindan lisäksi oli ja on edelleen Artun kuviksen Piilolaakso Hyvinkäällä. Hylättyyn leikkipuistoon on rakentunut erityinen paikka, jossa kasvatetaan vihanneksia ja korjataan satoa, rakennetaan majoja ja piirretään ja maalataan tutkivalla otteella keväästä syksyyn. Piilolaakson kaltaiset oppimisympäristöt ohjaavat pitkäjänteiseen työskentelyyn ja vahvistavat sitoutumisen astetta ja osallisuuden tunnetta.

Hankkeen aikana syntyneistä teoksista koottu näyttely avautui loppuvuodesta 2024 Villa Artun galleriassa Hyvinkäällä, josta se siirtyy Rovaniemen kuvataidekoululle keväällä 2025. Tässä julkaisussa kerrotaan Piilolaakson toimista, haaparektestä Hyvinkäällä, Aimokoulun eskareiden muurahaispajasta, talvitaidetyöpajasta Rovaniemellä, Rengon hakkuuaukeasta sekä Mustarindan tunnelmista ja tapahtumista niin osallistujan kuin opastajan näkökulmista.

Kuva / Photo © Tero Makkonen

Kuva / Photo © Kaisu Paavilainen

Kuva / Photo © Kaisu Paavilainen

Kuva / Photo © Irene Jaakkola

Kuva / Photo © Irene Jaakkola

Kuva / Photo © Kaisu Paavilainen

Kuva / Photo © Kaisu Paavilainen

Kuva / Photo © Kaisu Paavilainen

INTRODUCTION

Reading Nature, the joint development project of basic art education between Hyvinkää School of Visual Arts for Children and Young People (Artun kuvis in short), Hämeenlinna School of Visual Arts Aimokoulu, Riihimäki Youth Theatre, and Rovaniemi School of Visual Arts was launched in autumn 2023 and came to an end in the end of year 2024. In the development project, the aim was with the help of art and environmental education to promote the growth of children and youngsters into responsible individuals understanding diversity and to enhance their thinking and empathy skills by creating manifold encounters between humans, other species, and the natural environment. One of the purposes of the project was also to train children and youngsters to see art as a means of social influence. Reading one's own individual human nature — self-reflection that develops in relationship with others — was seen as part of *Reading Nature*.

During the project, the pupils were led from the confines of the school into new environments of activity, interaction and learning. During the project, work was done in a winter art workshop with snow and ice, the inhabitants of an animal protection shelter were met, an April day was spent in sleet in a performance workshop on a wood cutting clearing, a field trip was made on a bird lake, aspen and ant and the ecosystems of both primeval forest as well as that of a peatland were acquainted with under the guidance of biologists, the layers of history in the Fortress of Suomenlinna as well as the ancient rock paintings in Hossa national park made an impression.

During these field trips, workshops, and camp schools, the pupils learned with the help of physical and playful activities to pay respectful attention to other people, other species, and nature, and they also learned constructive co-operation. It was delightful to see how effortlessly young pupils from different parts of Finland settled down at Mustarinda camp school in Hyrynsalmi, Kainuu. In just a few days, they formed a community and long-lasting friendships were formed. The place itself, situated just beside a primeval forest and within its confines, must have had something to do with this settling-down.

Studying nearby nature, settling in a place and following the cycle of the year were themes that the project wanted to realize. In addition to the camp school at Mustarinda, one of the realizations of settling down in a place was and still is the Hiding Valley of Artun kuvis in Hyvinkää. A special place has been built there in an abandoned playground, where vegetables are grown and harvested, huts are being built, drawing and painting happens with an exploratory touch from spring to autumn. Learning environments such as the Hiding Valley guide its users to long-term work and enhance the degree of commitment and the sense of involvement.

The exhibition of the works created during the project was opened at the end of year 2024 at Villa Arttu Gallery in Hyvinkää, and it will move over to Rovaniemi School of Visual Arts in spring 2025. The entries of this publication present with more detail the goings-on in the Hiding Valley, the aspen field trip in Hyvinkää, the preschoolers' ant research in Hämeenlinna, the winter art workshop in Rovaniemi, the logging clearing workshop, and the ambiance and activity in Mustarinda from the viewpoint of both a participant and an adviser.

Kuva / Photo © Tero Makkonen

PIILOLAAKSOSSA

KAISU PAAVILAINEN
TIINA VALKEAPÄÄ

Artun kuvis sai syksyllä 2022 Hyvinkään kaupungilta käyttöönsä vanhan leikkipuiston, jonka oppilaat nimesivät Piilolaaksoksi. Piilolaakso sijaitsee aivan Hyvinkään ydinkeskustassa, kuitenkin nimensä mukaisesti piilossa, ikään kuin taskussa puiston puiden siimeksessä. Paikalle on rakentunut oppilaiden ja opettajien yhteistyönä kaikille kaupunkilaisille avoin toiminta- ja oppimisympäristö majoineen, perunamaiseen ja ympäristöveistoksineen — eräänlainen ihmisen, muiden lajien ja luonnon rauhanomaisen rinnakkaiselon laboratorio.

Ensimmäisillä oppitunneilla Piilolaaksossa silloiset kolmasluokkalaisten saivat tehtäväkseen mitata puiston aidan ympärysmittan, piirtää kartan ja miettiä, mitä puistoon voisi rakentaa. Ympäristä mitattiin askelin, sitten mitattiin askeleet ja laskettiin ympäryys. Syntyi piirroksia niin koirapuistosta, puutarhasta, kaupoista ja kioskeista kuin vesipuistostakin. Kasteluveden saantia pohdittiin myös, ja oppilaat suunnittelivatkin sadeveden kerääjien prototyyppejä, jotka sitten rakennettiin savesta.

Kakkosluokkalaisten vastuulle tuli perunamaan perustus. Vanhan leikkipuiston hiekkalaatikko oli valmis kehys perunamaalle, ja siihen istutettiin perunat oppilaiden laatimaan järjestykseen. Näin syntyi varmasti maailman ainoa "Among Us" -perunamaa. Seuraavana syksynä samat oppilaat saivat nostaa perunat. Tämä toimi oli useimmille uutta, aluksi vähän tylsää, mutta sitä mukaa, kun perunoita alkoi löytyä, into kaivaa kasvoi. Myös porkkanoiden nosto kasvulaatikosta herätti ihmetystä ja ihastusta. "Kato, täältä tuli porkkana!" huudahti eräs oppilas tarttuessaan porkkanan naattiin ja vetäessään porkkanan maasta.

Kuva / Photo © Kaisu Paavilainen

Piilolaaksoon nousee aina uusi, villi ja vapaa kasvun maailma. Edellisen kesän rakenteet toimivat seuraavan kesän rakentamisen runkona. Uudet kasvit nousevat edellisvuotisista siemenistä ja sipuleista. Leikki jatkuu siitä, mihin se jäi. Puiston vanhaan aitaan on sahattu kaninkoloja, ja rakentelu leviää aidan toiselle puolelle pitkin puiden runkoja.

Oppilaslähtöisyys ja leikki ohjaavat toimintaa, mutta turvalliseen rakentamiseen ja hedelmälliseen puutarhan hoitoon tarvitaan kuitenkin opastusta. Piilolaaksossa on opittu niin puutyötaitoja kuin savirakentamista, on porattu, naulattu ja rapattu. Kesällä 2024 edelliskesäisten majojen runkoihin punottiin pajusta seiniä, jotka rapattiin savimassalla savirakentaja Irene Jaakkolan ohjauksessa. Saviseinien suojaksi rakennettiin pärekatto. Näin oppilaat tutustuivat vaihtoehtoisiin rakennusmateriaaleihin ja –tapoihin leikin lomassa.

Käytännön haasteita ratkotaan Piilolaaksossa luovasti, esim. matonkude on osoittautunut oivaksi materiaaliksi niin rakentamisessa kuin kasvien tukemisessa. Vesi-huoltokin on toiminut, Hyvinkään seurakunta toimitti Piilolaaksoon saavillisia kasteluvettä kauhakuormaajan kauhassa, kunnes sinne saatiin vesisäiliö ja säiliöön vesi letkua pitkin. Puuhun kiinnitettyyn riistakameraan tallentui öisiä kulkijoita; muuttaman rusakon lisäksi videopätkissä nähtiin elokuun yössä kasvustoja kastelevia teinejä.

Piilolaaksosta on muodostunut Artun kuviksen oppilaille ja opettajille erityinen paikka. Kun sinne astuu ja asettuu, ympäröivä kaupunkitila ikään kuin häviää. Vaikka kauppakeskus siintää puiden lomasta (kauppaa on käyty myös Piilolaakson Kioskissa ja Hesén ja Mäkkärin luukuilla), viereisen rinteén takana on kirkko ja kadun toisella puolella koulu, ollaan kaupunkitilasta irrallaan. Oppilailta vie oman aikansa sopeutua Piilolaakson aikaan ja paikkaan, mutta pikkuhiljaa niin esikoululaiset kuin teinitkin löytävät sieltä omat soppensa.

Piilolaakson idut, silmut, rönsyt, juurakot ja rakenteet — moninaiset kasvun tavat — tarjoavat loputtomasti tilaisuuksia tutkia lähiluontoa, juurtua paikkaan ja ilmentää tätä kaikkea kuvataiteen ja taidekasvatuksen keinoin.

Kuva / Photo © Kaisa Paavilainen

INSIDE HIDING VALLEY

KAISU PAAVILAINEN
TIINA VALKEAPÄÄ

Hyvinkää City donated an old playground to Arttu Art school to use, and the pupils named it Hidden Valley. It is situated right in the middle of downtown Hyvinkää but as its name suggests, it is hidden as if in a pocket in the shade of the trees of the park. In co-operation between pupils and teachers, a work and study environment open for all city dwellers has been built with huts, potato patches and environmental art sculptures — it's a kind of laboratory for the peaceful coexistence of humans with other species and nature.

During the first classes in Hiding Valley, the then three graders got a task of measuring the circumference of the playground fence, drawing a map and planning what could be built in the playground. The circumference was measured with steps and then the length of a step was measured and the circumference calculated. Drawings of a dog park, a garden, shops, and kiosks as well as a water park were created. Getting water for irrigation was also given a thought, and the pupils designed prototypes for collecting rainwater and those were built out of clay.

The second graders got the responsibility of laying the foundation for a potato patch. An old playground sandpit provided a readymade frame for the potato patch and the potatoes were planted there in an order designed by the pupils. Thus, the one and most probably only "Among Us" potato patch in the world was born. Next autumn, the pupils got to harvest the potatoes. This was new to most of them and a little bit boring in the beginning, but as potatoes started to emerge, the urge to dig grew. Also harvesting carrots from a planter box created surprise and wonder. "Look, a carrot emerged from here!" cried a pupil when he grabbed the top of a carrot and pulled it out of the soil.

In the Hiding Valley, an always new, wild, and free world of growth emerges. The scaffolding from last summer will function as the basis of building next summer. New plants grow out of last year's seeds and bulbs. The play continues from where it was left. Rabbit holes have been sawn in the old park fence and the building proliferates to the other side of the fence along the tree trunks.

Pupil orientation and play govern the activities, but some guidance is needed anyway to achieve safe building and fruitful gardening. Both woodwork skills and clay building have been learned in Hiding Valley; drilling, nailing, and plastering have taken place. In summer 2024, the huts from last summer got walls weaved out of willow and they were plastered with clay under the guidance of a clay builder Irene Jaakkola. The clay plaster walls got a protective shingle roof. Thus, the pupils got acquainted with alternative building materials and ways of building alongside play.

Practical challenges are solved in a creative way in Hiding Valley. For example, carpet weave has proven to be a fine material both in building as well as in supporting the saplings. The water supply has also been functional: Hyvinkää parish delivered tubfuls of irrigation water in a tractor shovel until a watering tank was obtained and water in the tank through a hose. A game camera in a tree recorded night wanderers: on top of a couple of brown hares, some teenagers were seen watering the plantation during an August night.

The Hiding Valley has become a special place for Arttu art school pupils and teachers. When you step in and settle in there, the surrounding city space disappears, in a way. Even though the shopping mall looms behind the trees (some trade has also taken place in the kiosk in the Hiding Valley as well as the nearby burger joints), there's a church behind the slope and a school over the street, the Hiding Valley is a place apart. It takes some time for the pupils to get adjusted to the time and place in the Hiding Valley but gradually, both preschoolers and teenagers find their own niches there.

The sprouts, buds, runners, root balls, and structures—all the multiple ways of growth—offer an endless number of opportunities to study local nature, to grow roots in a place and to manifest all this with means of art and art education.

KOHTAUKSIA ERÄÄN PORKKANAPENKIN ÄÄRELLÄ:

- Mä vedän tästä (porkkanan naatista).
- Ope sano, ettei vielä saa vetää. Pitää jättää kasvamaan.
- En kuullu, mä vedin jo, mut mä laitan tän takas.

- Ope, saanko ottaa porkkanan?
- No ota nyt sitten, vaikka ne on kyllä vielä aika pieniä.
- Miten tää otetaan?
- Vedät vaan siitä naatista, siitä vihreästä.

Oppilas vetää varoen naatista ja huudahtaa ilahtuneena:

- Kato, täältä tuli porkkana!

SCENES AROUND A CERTAIN CARROT BED:

- I'm going to pull this (the top of a carrot).
- The teacher said not to pull yet. You must leave it to grow.
- I didn't hear that, I already pulled it, but I'll put it back.

- Teacher, may I take a carrot?
- Well okay, take one but they are still quite small.
- How do you take it?
- You just pull from the top, the green part.

The pupil pulls carefully from the top of a carrot and cries, delighted:

- Look, a carrot emerged from here!

Kuva / Photo © Kaisu Paavilainen

HAVAINTOJA JA HAVINOITA

IIRIS KALLIOLA

Pääsin Hyvinkään kuvataidekoululaisten kanssa syysretkelle Hyvinkään Terveysmetsään. Eka- ja tokaluokkalaisia saapui paikalle noin 25. Artun kuviksen opettajat ohjasivat lapsijoukkoa. Tarkoituksena oli tutustua lähemmin haapapuuhun.

Komeita metsähaapoja kasvoi ihan parkkipaikan vieressä. Haavan runko kohoaa suorana ja oksat kasvavat sääntillisesti soikeanpyöreäksi latvukseksi. Kuvittelimme mielessämme puiden todellista laajuutta ja näkymätöntä maanalaista internettiä. Suuren haavan juuristo ulottuu jopa muutaman kymmenen metrin etäisyydelle rungosta, ja eri kasvien juuret ovat juurisienien välityksellä yhteydessä toisiinsa.

Haavalla tyttö- ja poikapuut ovat erikseen eli puuyksilö tuottaa keväällä joko hedetäi emikukkia. Kukinnot ovat pitkiä riippuvia norkkoja. Jos tuulen hedenorkoista huiskima siitepöly päättyy emikukkiin, ne pölytyvät ja kehittyvät lenninhaivenillisiä siemeniä. Paikoin maa voi olla haivenhöytyvän peitossa.

Haapa lisääntyy kuitenkin enimmäkseen vesomalla. Maan alta juurisilmusta alkaa muuttua mutkitta kasvaa uutta versoa. Vesomalla alkunsa saaneilla haavan rungoilla on sama perimä kuin emopuulla. Syksyllä ne saavat saman ruskaväriin samaan aikaan.

VÄRISEVÄ POPPELI, POPULUS TREMULA

Polun alkupään haavanvesojen lehdet ovat isoja, suippokärkisiä ja herttatyyvisiä eli ruodista riipputaen sydämenmuotoisia. Varttuneiden puiden lehdet taas ovat pyöreähköjä, pitkiä- ja litteäruotisia. Tuuli tarttuu niihin helposti. Kuuntelimme havinaa, kun lehdet kieppuivat tuulessa ja läpsähtelivät toisiaan vasten.

Eläimet löytävät metsähaavasta ravintoa ja suojaa. Haavanlehtikuoriaiset ja perhostoukat syövät lehtiin reikiä, kärsäkkäät rullaavat niistä toukilleen käärijä. Impiökääpiökoin jäljiltä keltaisissa lehdistä on vihreitä kaistaleita: lehden sisällä elävä koitoukka onnistuu säilöämään toukilleen tuoreravintoa pitkälle syksyyn. Talvella etenkin myyrät, jänikset ja hirvieläimet purevat kuoren alta nilaa.

Nuoren haavan runko on sileä ja vihertävän harmaa, kun taas vanhan haavan kuorella on roskaa ja uurteita. Yhdessä rungossa oli pakkasen aiheuttama halkeama. Ilmavirran mukana kulkeutuvat sammalten, jäkälien ja sienten itiöt tarttuvat kuoren kolosiin. Haavan runko on kelpo kasvualusta, sillä se on vähemmän hapan kuin monella muulla metsäpuulla. Päälysvieraat asettuvat aloilleen, kasvavat hitaasti ja ovat pitkäikäisiä. Niillä elää ripsiäisiä, jäytiäisiä ja sammalpunkkeja. Rungoilta löysimme haavankeltajäkälää, tikanhiippasammalta ja maalinroiskeilta näyttävää haavanläiskäjäkälää.

Haavan rungon pehmeä ja pihkaton puuainne on monien hyönteisten ravintoa. Siihen on helppo kaivautua ja sitä on kolopesijöiden, kuten tikkojen, hyvä kovertaa. Tikankolo kelpaa pienemmille linnuille, kuten tiäisille, kottaraisille ja leppälinnuille pesäpaikaksi. Näädälle ja lepakolle päiväpiloksi.

Haavan puuaineesta työstetään tavaroita jäätelö-, tuli- ja hammastikkuja, onkia, saunanlauteita, soppakauhoja ja luunmurtumiin lastoja. Haapio, haavasta koverrettu ruuhi, on vanha hieno keksintö. Ateneumissa voi ihaila Emil Halosen Haapatyttöveistosta.

Kuva / Photo © Sisi Huttunen

AHKERAT HAJOTTAJAT

Ruska on vasta aluillaan, mutta maassa lojuu jo pudonneita lehtiä. Niitä kertyy päivä päivältä lisää. Punkit ja hyppyhäntäiset ovat syöneet haavanlehden pitsilehdeksi. Kotilot ja maasiirat saavat lehtikarikkeesta kalkkia kuorensa rakennusaineeksi ja siiroja syövä lintu siten kalkista koviketta munankuoriin. Maaperän lierot, änkyrimadot, sukkulamadot ja kaksoisjalkaiset jatkavat hajotusta. Puuaines taas hajoaa pitkälti kääpien ja muiden sienten toimista. Hajottajaeliöiden arvokkaan työn tuloksena ravinteet vapautuvat takaisin kiertoon. Ilman hajottajia Terveysmetsä olisi läpipääsemätön paikka.

Haapa on metsäluonnon avainlaji. Sillä elää satoja muita lajeja, vieraita, seuralaisia, vihollisia ja yhteistyökumppaneita. Ihmisaistein ei havaitse, miten Terveysmetsässä käy melkoinen säpinä, kun eliöt pitävät yhteyttä, houkuttavat, saalistavat puolustautuvat ja torjuvat erilaisin kemiallisin viestein, hajuin, värein ja äänin. Myöhäissyksyllä silmut ovat suojassa valmiina kevääseen, runkoihin on asettunut talvehti-maan perhostoukkia ja sarvijääriä, jossain kolossa majailee tikka. Terveysmetsän siimeksessä asuu liito-orava.

Opettajansa ohjauksessa isommat oppilaat valokuvasivat metsää. Pienempien opettajat jakoivat oppilailleen maalaustarvikkeet ja niin metsän pohjalla alkoi syntyä värikkäitä vesiväritöitä. Lehtien perusruskavärit saivat rinnalleen turkoosia ja pinkkiä, mustaa ja valkoista. Eläköön elämän kirjo!

Osaatko kuvitella miltä näyttää pörhösuomuhelokka, haapanorsu, haavanlasiisiipi, ukkoniluri tai korukeräpallokas?

Kirjoittaja on tietokirjailija ja biologi.

SIGHTINGS AND SWISHINGS

IIRIS KALLIOLA

I got to go on a field trip to a Health Forest together with the pupils of Hyvinkää Art School Arttu. About 25 first and second graders turned up. The art teachers of Arttu guided the group of children. The intention was to get acquainted with the aspen.

Handsome forest aspens grew right beside the parking lot. The trunk of an aspen is straight and erect, and the branches grow in a meticulous way to form an oval shape crown. We used our imagination to get a picture of the real scope of the trees as well as their invisible internet below ground. The roots of a big aspen reach as far as several dozens of meters away from the trunk, and the roots from different plants communicate with each other by means of mycelium.

With aspen, the female and male trees are separate, meaning that any individual tree produces either stamen or pistil inflorescence in spring. The florescence consists of long hanging catkins. If the pollen that a gust of wind hashes from a stamen catkin ends up to the pistil catkins, they pollinate and form seeds with pile. In places, the earth can be covered with pile fuzz.

Mostly, the aspen multiplies by sprouting. New sprout starts from a root bud, summarily. Aspen stems originating by sprouting have the same genotype as the mother tree. In autumn, they gain autumn foliage at the same time.

DILIGENT DECOMPOSERS

Autumn colors are just about to start but there are already fallen leaves on the ground. They build up day by day. Ticks and springtails have gnawed the aspen leaf lacy. Snails and woodlice gain calcium for their shell and birds eating lice thus get calcium for their eggshells. Earth worms, enchytraeids, roundworms, and millipedes continue the decomposing process, whereas wood is decomposed largely by polypores and other fungi.

As a result of the valuable work by the decomposers, the nutrients are released back into circulation. Without decomposers, the Health Forest would be impenetrable.

Aspen is the key species of forest wildlife. Hundreds of other species, guests, companions, enemies, and partners live on it. It's not possible to observe with human senses what kind of hustle and bustle is going on in the Health Forest when organisms communicate, attract, predate, defend, and repel each other with different chemical messages, smells, colors, and sounds. In the late autumn, caterpillars and longhorn beetles have settled in the trunk to hibernate; a woodpecker dwells in a burrow. A flying squirrel dwells somewhere in the shade of the Health Forest.

Elder pupils shot photos of the forest, guided by their teacher. The teachers of the younger pupils distributed painting materials for them, and colorful aquarelles began to take shape in the forest ground. The basic autumn colors of the leaves were topped with turquoise, pink, black, and white. Long live the diversity of life!

*Can you imagine what a *Pholiota squarrosa*, *Gastropacha populifolia*, *Sesia apiformis*, *Dendroctonus micans*, or *Agathidium pulchellum* look like?*

The writer is a nonfiction author and a biologist.

MURKUN JA MUURAHAISEN ERO JA MUITA KUSIAISKYSYMYKSIÄ

ANTTI HÄMÄLÄINEN

Hämeenlinnan Tarvasmäessä kylmän talvisena iltapäivänä esiopetusryhmä Tuulispäät valmistautuu lämpimässä touhutilassaan jännittävään tapaamiseen muurahaistutkijan kanssa. He ovat opintomatalla, jossa luonto ja taide kohtaavat. Tällä kertaa tutkiskelun kohteena ovat muurahaist ja niiden kiehtovat elämät keoissaan. Lasten muurahaiskohtaamisen pohjana toimivat heidän tekemänsä poikkileikkauskuvat muurahaiskeoista.

Tarvasmäen eskari on toiminut vuosia Aimokoulun etäpisteenä. Noin 20 lapsen ryhmää käy kerran viikossa ohjaamassa taiteen maailmaan Aimokoulun opettajat Antti ja Olli. Luonto ja sen loputtomat kiehtovat ilmiöt ja asiat ovat näillä taidetunneilla usein tarkastelun ja tutkimuksen kohteina.

Muurahaiskeko on hedelmällinen tutkimuskohde. Vaikka se on kaikille tuttu, harva on päässyt kurkistamaan sen sisälle. Taiteen avulla, kuvia tutkimalla ja tekemällä tämäkin onnistuu. Aiheeseen on perehdytty kuvia katsomalla ja tietenkin piirtämällä ja maalaamalla. Nyt etäyhteyden päässä ryhmää odottaa muurahaistutkija, Oulun yliopiston professori Heikki Helanterä.

Pyysimme Heikkiä kertomaan lapsille muurahaisista ja erityisesti niiden elämästä muurahaiskeossa. Tarkoituksena oli myös antaa lapsille tilaisuus esittää asiantuntijalle kysymyksiä. Ryhmässä olikin pohdittu kysymyksiä jo etukäteen, mutta aina oli tilaa myös spontaaneille kysymyksille ja keskustelulle. Etäyhteyden kautta järjestetty asiantuntijatapaaminen saattoi tuoda mukanaan yllätyksiä, ja tilanne oli lapsille uusi ja jännittävä, joten ryhmä oli valmistautunut siihen huolella. Ei sitä ihan joka päivä muurahaistutkijaa pääse tapaamaan. Kaikki sujui kuitenkin upeasti.

Ensimmäinen kysymys koskee muurahaisen ja murkun eroa. Heikki vastaa rauhallisesti kertoen, että eroa ei oikeastaan ole – toiset vain kutsuvat muurahaisia murkuiksi. Kysymyksiä alkaa sataa. *"Miksi muurahaisella on kolme osaa?"* Lapset olivat juuri edellisellä tunnilla muovailleet savesta kuoriaisia, jolloin niiden rakennetta oli tutkittu. Aina löytyy pää, keskiosa ja takaosa. Osa kysymyksistä on todella kiperiä, ja vaikuttaa siltä, että lapset haluavat haastaa asiantuntijan vaikeilla kysymyksillään. Mukana on myös ripaus huumoria: *"Kuka synnytti ensimmäisen muurahaisen?"* Heikin vastaus johdattaa lapset isojen kysymysten äärelle. Kysymys muurahaisten liikkumisnopeudesta puolestaan saa osan lapsista havainnollistamaan nopeutta omalla kehollaan – ei ehkä aivan tavallista akateemisissa muurahaistutkijapiireissä!

Keskustelun edetessä kohti loppua eskari "A" nostaa käden napakasti ylös pyytäen puheenvuoroa. Hän haluaa haastaa asiantuntijan aikaisemmat väitteet murkun ja muurahaisen eroista ja esittää väitteensä ryhdikkäästi seisaalle nousten. A:n mukaan toisella on leuat, kun taas toisella ei. Professori Heikki Helanterä on aikaisemmin asiasta kysyttäessä tosiaankin esittänyt, että murkuilla ja muurahaisilla ei ole mitään eroa. Kysymyksen noustessa esiin uudelleen hän pitää kiinni kannastaan ja viittaa 20-vuotiseen uraansa muurahaistutkimuksen parissa. Heikki kuitenkin lisää, että muurahaistutkijat eivät ole vielä päässeet yhteisymmärrykseen siitäkään, mitä kusiaiset tarkalleen ottaen ovat. Kentällä on tilaa uusille väitteille, mutta tiedettä tehdään tiukasti tutkimuksiin perustuen ja totuutta etsien.

"Sain innokkaalta yleisöltä virkistävän haasteen tutkijan auktoriteetille ja muistutuksen siitä varmuudesta, jolla lapsena asioita voi tietää – kuten vaikka sen, mikä on murkun ja muurahaisen ero." – Heikki Helanterä

ONKO NIISSÄ
VERTA?

DO THE ANTS
CONTAIN BLOOD
IN THEM?

LASTEN KYSYMYKSIÄ
MUURAHAISTUTKIJALLE:

CHILDREN'S QUESTIONS
TO THE ANT RESEARCHER:

HOW DO THEY BUILD
AND CREATE TUNNELS?

MITEN NE RAKENTAVAT
JA TEKEVÄT TUNNELEITA?

KUINKA NOPEITA MUURAHAISET OVAT?

HOW FAST ARE THE ANTS?

WHY DON'T THEY
EVER STOP?

MIKSI
NE
EIVÄT
KOSKAAN
LOPETA?

MITÄ LENTOMUURAHAISET OVAT?
WHAT ARE FLYING ANTS?

WHAT'S THE
DIFFERENCE
BETWEEN AN ANT
AND A CREEPY-CRAWLIE?

MIKÄ ON MURKUN JA
MUURAHAISEN ERO?

MITÄ
MUURAHAISET
SYÖVÄT?

SYÖVÄTKÖ
TYÖLÄISMURKUT
MITÄÄN?
DO DRONES
EAT ANYTHING?

WHAT DO ANTS EAT?

THE DIFFERENCE BETWEEN AN ANT AND A CREEPY-CRAWLIE AND OTHER BITING QUESTIONS

ANTTI HÄMÄLÄINEN

In Tarvasmäki, Hämeenlinna, in the middle of a cold winter afternoon, a preschool group Tuulispäät (The Whirlwinds) is preparing for an exciting meeting with an ant researcher. They are on a study trip where nature and art meet. This time, the target of the expedition is ants and their fascinating life in the anthills. The basis for the children's encounter with ants is based on the cross-section images they've made of anthills.

The Tarvasmäki preschool has for years functioned as Aimokoulu's remote point of operation. The teachers Antti ja Olli visit there once a week to guide a group of 20 children towards artistic expression. Nature and its endlessly fascinating phenomena have often been the topic of observation and study during these art lessons.

Anthill is a fruitful topic of study. Even though familiar to everybody, only a few have been able to gain a peek inside. Through art, studying images, and creating them even this can be achieved. The children have familiarized themselves with the subject by looking at pictures and of course, by drawing and painting themselves. Now, through virtual connections, an ant researcher and professor at Oulu University, Heikki Helanterä is waiting for the preschool group to join.

¹The Finnish question inquires after the difference between 'murkku' and 'muurahainen'. 'Murkku' is a diminutive form for 'muurahainen' (an ant).

We asked Heikki to tell the children about the ants and especially about their life in the anthill. The aim was also to give the children a chance to ask questions from an expert. They had been pondering about the questions beforehand in the group, but there was also space for spontaneous questions and discussion. An expert meeting through a virtual connection might give room for surprises and the situation was new and exciting for the children, so the group had been preparing for the meeting carefully. After all, you don't get a chance to meet an ant researcher every day. However, everything went splendidly.

The first question is about the difference between an ant and a creepy-crawlie¹. Heikki answers calmly that there's no difference between them. Some people just like to call ants creepy-crawlies. The questions start showering down: "Why does an ant consist of three parts?" In their last art class, the children had molded beetles out of clay and studied their structure. There was always the head, the middle part and the rear part. Some of the questions are really complicated and it appears as though the children want to challenge the specialist with their difficult questions. There's also a dash of humor included: "Who gave birth to the first ant?" Heikki's answer leads the kids to approach the big questions, whereas the question about the ants' speed when moving makes some of the children exemplify the speed with their own bodies—which might not be so common amongst ant research in academic circles!

As the discussion is progressing towards the end, the preschooler "A" raises her hand sharply to ask for say. She wants to challenge the specialist's previous statement about the differences between ants and creepy-crawlies. She thinks one has jaws and the other one doesn't. Professor Heikki Helanterä stated earlier when asked about the subject that there's no difference between ants and creepy-crawlies. When the question arises again, he sticks to his statement and refers to his 20-year long career within ant research. However, he adds that ant scientists have not reached a conclusion on what stinging ants really are, either. There's room for new propositions in the field, but science is strictly based on research and aims to reveal the truth.

"The enthusiastic audience gave a refreshing challenge to my authority as a scientist and I was reminded of the certainty accompanying a child's knowledge of things—such as the difference between an ant and a creepy-crawlie." — Heikki Helanterä

ROVANIEMEN KUVATAIDEKOULUN TALVITAIDETYÖPAJAT

LAURA JÄMSEN, HEIDI KATAJAMÄKI, VILJA LUSTIG, RIINA PASTINEN

Luonnon luentaa –hankkeen työpajat käynnistyivät Rovaniemen kuvataidekoululla yhteistyössä Lapin yliopiston kuvataidekasvatuksen yhteisötaideprojektin opiskelijoiden kanssa alkutalvesta 2024. Lapset ja nuoret lähtivät tutustumaan hyvinvoivan luonnon piirteisiin ja niiden tunnistamiseen neljän, jatkumoksi muodostuneen työpajan kautta.

Työpajoissa lähestyttiin aihetta eri näkökulmista erilaisin taiteen työtavoin. Työskentelyn aikana havainnoitiin omaa lähiympäristöä ja sen ominaispiirteitä tutkien omakohtaista, merkityksellistä suhdetta niihin. Projektin aikana oppilaat pohtivat pohjoisen luonnon ja eliökunnan monimuotoisuutta ja herkkyyttä, sen ainutkertaisuutta ja korvaamattomuutta. Taiteellisen toiminnan virittämistä oppilaita kannustettiin keskustelemaan aiheesta ja jakamaan ajatuksiaan ja havaintojaan. Tässä tekstissä esitellään pajoista ensimmäinen, talvitaide-työpaja.

Paja toteutettiin kahden oppilasryhmän yhteistyönä erilaisilla talvitaiteen tekniikoilla. Pohjoista luontoa lähestyttiin ihmiskeskeisesti eli luontoa tulkittiin lasten ja nuorten kokemusmaailman kautta. Oppilaat kääntyivät katsomaan lähiympäristöään kuin taidenäyttelyä, virittyen havainnoimaan paikallista arkkitehtuuria sekä itselleen merkityksellisiä ja kauniita ympäristön elementtejä. Näiden havaintojen pohjalta he suunnittelivat ja rakensivat *Luonnon käänteisen vieraskirjan*. Tämän lumireliefien teemat osoittivat arvostusta ja kiitollisuutta lähiympäristöä kohtaan, ja toivat oppilaiden kädenjäljen osaksi julkista tilaa ja sen rakennettuja elementtejä.

Ekologinen kestävyys oli systemaattinen osa pajojen toimintatapaa. Työskennellessä vältettiin kertakäyttöisiä materiaaleja ja tarpeetonta kuluttamista, esimerkiksi luonnostelun vaihtoehtoisia keinoja hyödyntäen. Ympäristöön ei viety mitään sinne kuulumatonta ja tekemisessä pyrittiin muistamaan oman toiminnan suora vaikutus ympäristöön.

Ympäristöä havainnoidessaan oppilaat pohtivat rakennusten rytmiä ja muotojen luonnetta eläytyen niihin kehollisesti. Kolmiulotteinen suunnittelu toteutettiin muovailuvahalla ja lopulliset suunnitelmat piirrettiin hiilellä suoraan lumeen. Työpajojen toimintakulttuurin pohjavireenä oli myös kilpailuasenteiden purkaminen yhteistoimijuuudella, toisten huomioimisella, avoimuudella ja yhteisellä vastuun jaolla.

Lumitaidepajassa yhteisöllisyyden ja yhdessä tekemisen merkitys korostui työmäärän vuoksi. Oppilaat siirsivät työpajojen aikana yli kaksi kuutiometriä lunta, joka vastaa lopulliselta painoltaan noin kuuttasataa kilogrammaa. Toisten huomioiminen näkyi vanhempien oppilaiden työpajassa, jossa heidän vastuutehtävään oli suunnitella nuorempien oppilaiden teosten paikka lumiseinämään. Nuoremmat oppilaat rakensivat teoksia omassa työpajassaan viikkoa myöhemmin. He osallistuivat paikallisesta kauneudesta kertomiseen myös tuomalla kotiympäristöstään luonnonmateriaaleja osaksi teoksiaan.

Alun perin jäätäiteen työpajaksi suunniteltu paja muuttui kokeelliseksi lumitaiteen työpajaksi yllättävän lämpimien sääolosuhteiden vuoksi. Tämä ilmastonmuutosta konkretisoiva käänne saatteli oppilaat kehittämään keinoja luoda lumesta reliefiseinämään liitettäviä osia. He myös kokeilivat teoksissaan hiilellä maalaamista ja lumen värjäämistä jauhetulla männyn kaarnalla. Toiminta osoitti, että ilon ja heittäytymisen kautta sateinenkin päivä kirkastuu.

Kirjoittajat opiskelevat kuvataidekasvatusta Lapin yliopistossa.

Kuva / Photo © Kirjoittajat / The writers

SPRING TERM ART WORKSHOPS AT ROVANIEMI SCHOOL OF VISUAL ARTS

LAURA JÄMSEN, HEIDI KATAJAMÄKI, VILJA LUSTIG, RIINA PASTINEN

The workshops of *Reading Nature* project at Rovaniemi School of Visual Arts started in the beginning of winter 2024 in co-operation with the students of Community Art Project at the University of Lapland. Children and youth started familiarizing themselves with the characteristics of healthy nature and how to recognize those characteristics through a continuum of four workshop.

In each workshop the topic was approached from a different viewpoint and with different artistic methods. During the working period, one's own close surroundings and its distinctive features were observed with focus on personal, meaningful relationship with it. During the project the pupils contemplated the diversity and sensitivity of northern nature and the whole of its organisms, the uniqueness and irreplaceability of it. Tuned by artistic activity, the pupils were encouraged to discuss related topics and share their thoughts and observations. The first of those workshops, the winter art workshop is presented in this text.

The workshop was implemented in collaboration between two groups of pupils using various techniques of winter art. The approach of the workshop to northern nature was anthropocentric, meaning that nature was interpreted from within the sphere of experiences of children and youngsters. The pupils turned round to look at their close surroundings as an art exhibition, tuning in to observe local architecture and the elements of the environment they found meaningful and beautiful. Based on these observations, the pupils planned and produced a *Reversed Guest Book of Nature*. The bas relief in the snow wall created by the pupils showed respect and gratitude to their close surroundings and brought their handprint forth as a part of public space and the constructed elements within it.

Ecological sustainability was a systematic part of the modus operandi of the workshops. Disposable materials and needless expenditure were avoided during the work,

for example by using alternative sketching means. Nothing that didn't belong in the environment was brought in there and in the activity, the direct consequences of one's own actions were kept in mind.

While observing the surroundings, the pupils contemplated the rhythm of the buildings and forms by empathizing with them bodily. The three-dimensional design was carried out with modelling clay and the final designs were drawn in the snow with charcoal. The undercurrent of the mode of operation in the workshops was also to deconstruct competition by shared agency, paying attention to others, openness and sharing responsibility.

In the snow art workshop, the significance of communality and creating together was highlighted by the sheer volume of work required. The pupils transported over two cubic meters of snow during the workshops, which equals 600 kilograms. Paying attention to others became visible in the older pupils' workshop where it was their responsibility to plan the places of younger pupils' works in the snow wall. Younger pupils prepared their works in a short workshop a week later. They participated in reporting about local beauty by bringing natural materials from their home environment to be part of their work.

The workshop planned to be on ice art was transformed into an experimental snow art workshop because of surprisingly warm weather conditions. This turn concretizing the effects of climate change led the pupils to create parts of bas reliefs out of snow to be attached to the relief wall. They also tried painting with charcoal and dyeing snow with powdered pine bark in their works. This showed that through throwing oneself in the activity with joy and abandon, even a rainy day becomes brighter.

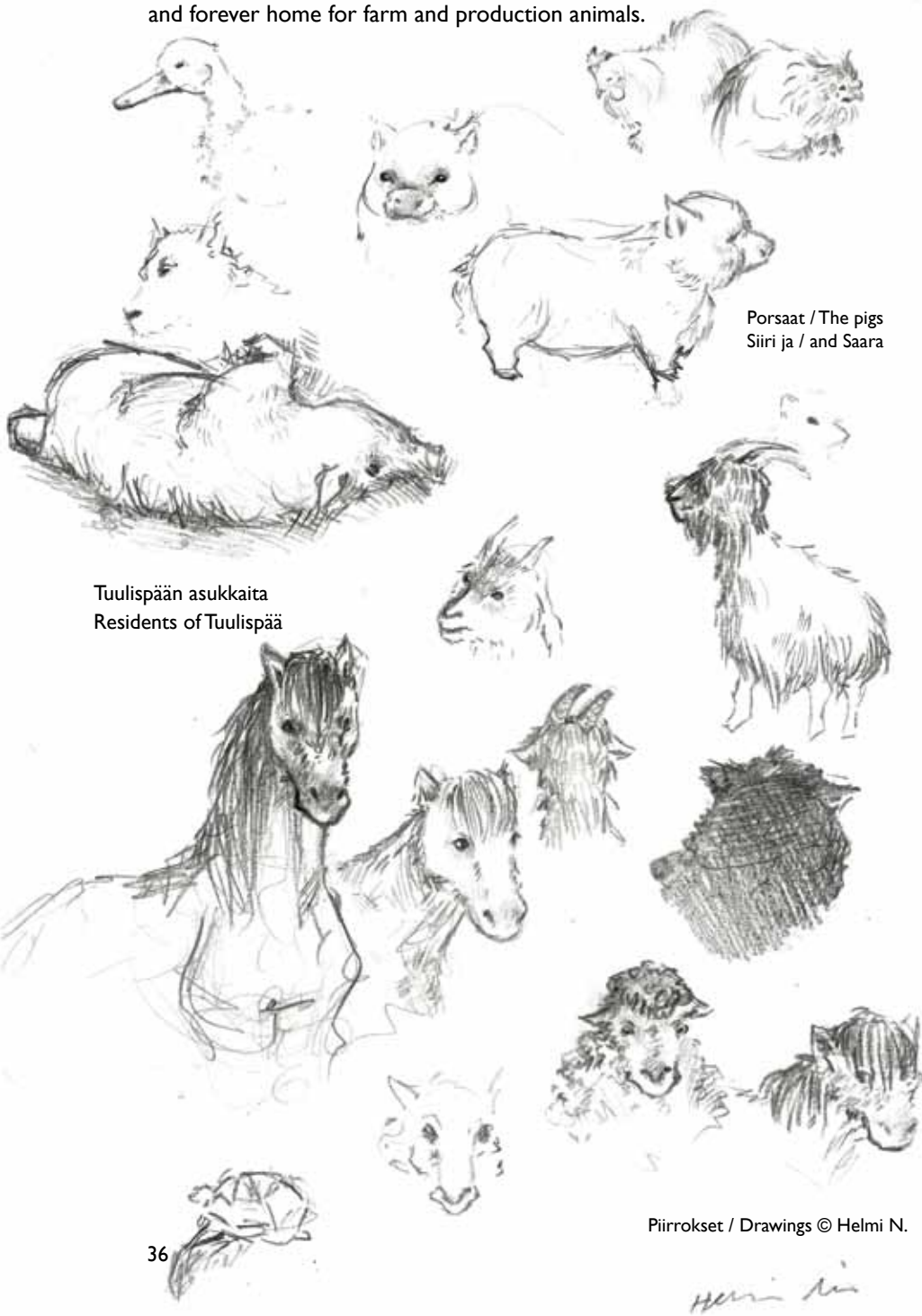
The writers are studying art education at the University of Lapland.

Kuva / Photo © Kirjoittajat / The writers

Eläinsuojelukeskus Tuulispää on maatala- ja tuotantoeläinten turvakoti.

Animal Protection Shelter Tuulispää is a sanctuary and forever home for farm and production animals.

NÖRTTIYS, TAIDE JA MYÖTÄTUNTOMUSKELIT

ILONA VALKONEN

”Mielikuvitus on nörtteille, jotka eivät kestä, mitä myllytystä todellisuus on.”

Adventure Time, Finn

Kirjoitan sitaatin palosieluisesti muistiin katsoessani Netflixin piirrettyä, jossa seikkailevat esiteini-ikäinen ihmishahmoinen Finn ja hänen paras ystävänsä Jake, puhuva koira, jolla on mahtava ominaisuus muokata ruumiinmuotoaan haluamallaan tavalla. Kaverukset asustavat puumajassa ja tutkivat maailmaa yhdessä. Sitaatti puhuttelee minua. Tässä piirrettyssä lymyilee elämänviisauksia kuin muumilaaksossa. Todellakin, todellisuus on voimallista myllytystä! Ihailen Finnin ja Jaken avointa asennetta kaikkea vastaan tulevaa kohtaan. Haluaisin kovasti identifioitua heihin. Hämmennyneenä tutkin kuitenkin sitaattia, jonka olen halunnut muistaa. Kestäkö itse maailman myllytystä? Mielikuvitusta ainakin käytän paljon. Taidan myös olla nörtti.

Nörttiyttä on mihin tahansa asiaan kohdistuva (yli)innokas harrastuneisuus. Sillä perusteella olen ilman muuta nörtti, tarkemmin sanoen juuri mielikuvitteleva nörtti. Olen toiminut ammattitaiteilijana 20 vuotta. Olen siis perustanut nörttimäisesti elämäni ja jopa toimeentuloni mielikuvitukselle. Nykyään saan toimeentuloni performansseista. Luotsaamissani Vieno Motors -performansseissa taiteilijatiimi pukee yleisöä lavalla kasveihin. Hyvin mielikuvituksellista — ja taidenörttiä!

Luonnon luentaa -hanke kutsui Vieno Motorsin pitämään työpajan hakkuuaukealla Rengossa. Nuoria ja heidän taideopettajiaan saapui paikalle Hyvinkäältä, Hämeenlinnasta ja Rovaniemeltä. Vieno Motorsia edustimme minä ja norjalainen kuvataiteilija Jo R. Abusland, joka asui parhaillaan kotikaupunkini Loviisan taiteilijaresidenssissä.

Ajoimme tutustumaan Rengon hakkuuaukeaan ennen työpajaa. Ensivaikutelma oli kauhistus. Tilanne tarkentui avohakkuun jälkeiseksi kasvatusajaksi. Voisiko olla, että

istutetut puut olisivat kasvaneet siellä jo viisi vuotta? Heinä oli vieläkin puuntaimia korkeampaa. Nyt olimme puuston osalta alueella, jossa asui pelkkiä viisivuotiaita ja sitä nuorempia yksilöitä. Näkymä oli autio ja surumielinen. Lähtötilannetta oli tarpeen sulatella. Tämä oli nyt todellisuuden myllytystä. Kestäisikö nörttiytemme?

Taidenörttiys vahvistaa myötäelämisen taitoja. Oman ilmaisun ja kielen harjoittaminen lisää ymmärrystä toisten ilmaisusta ja sitä kautta myös olemassaolosta. Kaiken ikäiset taiteen harjoittajat treenaavat välttämättä kuin vahingossa myös empatian lihaksiaan. Tietoisuus kanssaeläjistä tarkentuu, mitä enemmän myötätun-
tomuskeleita kasvattaa.

Kaikki nörttilajit eivät ole empaattisia. Avohakkuun keksijä on ollut myös nörtti, joskin hyvin erilainen kuin mielikuvitteleva ja eläytyvä taidenörtti. Avohakkuun keksijä on ollut tehokkuusnörtti. Eräs nörttiyden ikävä piirre voi olla paneutuminen rajattuun aiheeseen niin, että sosiaalisille suhteille ei ole enää elintilaa. Vaikka sillä tarkoitetaan yleensä suhteita omanlajisiin, ajatuksen voi myös laajentaa muunlajisiin ja luontoon. Avohakkuuta toteuttaville tehokkuusnörteille myötätunto on jäänyt tehtävän suorittamisen jalkoihin. Tehokkuusnörtti on nähnyt mahdollisena ja jopa hyvänä ratkaisuna kaataa koko puusto kerralla, hävittää alueen ekosysteemi ja jatkaa työtä istuttamalla karu tuhokenttä täyteen puiden vauvoja, joiden täytyy pärjätä kasvussaan ilman eri-ikäisten kasviolentojen tukea. Tulevaisuudensuunnitelmissa siintelee uusi avohakkuu.

Kuva / Photo © Tero Makkonen

Vaikka myötätunto ja tehokkuus eivät ole toistensa vastakohtia, niin voi olla, että nörttiydeksi asti jotakin ominaisuutta kehittäessä toisenlaisten lihasten kasvataminen jää vähemmälle. Joissain tilanteissa tehokkuudella on paikkansa. Ajattelen kuitenkin, että empatialihasten treenaaminen kasvattaa sitä kuntoa, jota monimuotoinen tulevaisuus tarvitsee.

Me empatianörtit eli taiteilijat ja kuvataidekoululaiset kohtasimme luonnon hakuaukealla sellaisena kuin se huhtikuisena lauantaina oli. Sääolosuhteena oli takatalvi ja lunta vasten piirtyi esiin laaja kirjo talventörröttäjiä. Esiteltyämme Jon kanssa työmenetelmät, anarkoflorismi ryöpsähti nopeasti valloilleen. Työpajan osallistujat pukivat itsensä ja toisensa kaikella sillä, mitä aukio tarjosi ilman, että veimme kasveilta elämää tai elinvoimaa. Ylivuotisten heinien ja risujen buffetti oli runsas. Joukossa kihisi luovuus. Maatuvaksi matkalla ollut luonnonmateriaali kiersi ennen maatumistaan vielä kerran aivan odottamattomaan kukoistukseen osana ihmiskehoja.

Vaikka ensin ajattelin, että Finnin tokaisu erottaa sarjan päähenkilöt mielikuvitelevista nörteistä, alan epäillä, että lausahdus tarkoittaa ovelasti myös heitä itseään. Molemmilla on outoja kiinnostuksen kohteita, jotka saattavat imaista kaiken huomion — nörttiä. He lähtevät rohkeina maailmalle, mutta väistämättä vastaan tulee tilanteita, joissa he eivät kestä maailman myllytystä. Silloin he vetävät esiin mielikuvituksen miekkansa ja alkavat rempseästi muovata tilannetta. He harjoittavat arjessaan aktiivista luovuutta ja heidän myötätuntolihasistonsa ovat timmissä kunnossa. Epäoikeudenmukaisuutta kohdatessaan he eivät ole hiljaa vaan ilmaisevat vastustuksensa ja puolustavat heikompia yllättävin keinoin.

Eri tavoin kasveilla puetut osallistujat parveilivat uuden olomuodon ohjaamin tavoin, toiset hidastetummin ja toiset lennokkaammin, kantaen nyt kasvien kumppanuutta kehossa. Vieno Motors -pukujuhla tuolla aukealla noudatti Urban Exploring -periaatteita: ota vain valokuvia, jätä vain jalanjälkiä. Takatalven lumien mukana jalanjäljet sulivat nopeasti. Heiniä ja irtorisuja tosin jäi eri järjestykseen kuin ne tullessamme olivat.

Ilona Valkonen, Vieno Motors -esityksiä luotsaava kuvataiteilija

Kuva / Photo © THelena Eslon

NERDINESS, ART, AND THE COMPASSION MUSCLES

ILONA VALKONEN

"Imagination is for turbo-nerds who can't handle how kick-butt reality is!"

Finn in Adventure Time

I'm writing the citation down with fervor while watching a Netflix animation featuring Finn, a preteen human and his best friend Jake, a speaking dog with an awesome capability of molding his body form as he pleases. The pair of them live in a tree hut and study the world together. The citation appeals to me. This animation series is as filled with wisdom as the Moomin Valley. Indeed, reality is a powerful kick in the butt! I admire Finn and Jake's open attitude towards everything they encounter. I'd really like to identify with them. Perplexed, I study the citation that I chose to remember. Can I handle the kick in the butt of the world? At least, I use a lot of imagination. I might be a nerd, myself.

Nerdiness means an over-zealous interest focusing on any possible object. By this description I'm definitely a nerd, a nerd with an imaginative mind, to be precise. I have been a professional artist for 20 years. In a nerdy way, I have thus based my life and my income on my imagination. Nowadays, I make a living out of performances. In the Vieno Motors performances piloted by me, a team of artists dresses the audience up as plants. Very imaginative and artistic-nerdy!

Reading Nature project invited Vieno Motors to organize a workshop on a logging clearing in Renko. Youngsters and their art teachers arrived from Hyvinkää, Hämeenlinna, and Rovaniemi. Vieno Motors was represented by me and a Norwegian visual artist Jo R. Abusland, who was currently living in an artists' residence in my hometown Loviisa.

Kuva / Photo © Helena Eslon

We drove to see the logging clearing in Renko before the workshop. The first impression was devastating. The situation was updated to be the state of replanting forest after clearcutting. Was it possible that the trees that had been planted had been growing there for five years already? The grass was still higher than the saplings. Regarding the trees, we were in an area where individual saplings were only five years old or younger. The scene was desolate and melancholy. This was now the kick-butt reality for real. Would our nerdiness stand the test?

Art-nerdiness strengthens the skills of empathy. Training one's own expression and language enhances understanding towards the expression of others and thus also of their existence. Art practitioners of all ages inevitably train, as if by accident, also their empathy muscles. Awareness of your fellow dwellers gets sharper the more you grow your empathy muscles. All brands of nerds are not emphatic. The person responsible for inventing clearcutting has also been a nerd even if a very different kind of nerd from the imaginative and empathizing art-nerd. The inventor of clearcutting has been an efficiency nerd. One of the downsides of nerdiness can be the immersion in a close-cut topic so that no room is left for social interaction. Even if that usually refers to interaction between the members of your own species, you can enlarge the idea to concern other species and nature in general, too. For the efficiency nerds carrying out clearcutting, compassion has been tramped down when the focus has been in performing the task at hand. The efficiency nerd has seen it as a possible and even good solution to cut all the trees at once and to destroy the ecosystem of the area. He has seen fit to continue the job by planting the desolate field of destruction full of baby trees who'll have to manage growing up without the support of other plants of various age groups. In the future, there looms another clearcutting.

Even though compassion and efficiency are not opposites, it is possible that when you develop one property to the point of nerdiness, growing other kinds of muscles gets second place. In some contexts, efficiency has its place. Yet I think that training your empathy muscles builds up the fitness needed for a diverse future.

Kuva / Photo © Tero Makkonen

We empathy nerds, that's to say artists and art school pupils encountered nature on that logging clearing the way it manifested on that April Saturday. The weather conditions signaled winter backlash, and a wide spectrum of winter-hardy plants jutted out against the snow. After we'd presented the methods with Jon, anarco-florism sprouted loose. The workshop participants dressed themselves and each other with everything that the clearing had on offer without stripping the plants of life or vitality. The buffet consisting of last summer's grass and twigs was abundant. Natural material on its way to decomposition cycled once more to an unforeseen fruition as parts of human bodies before decay.

Even though I initially thought that Finn's utterance makes a distinction between the leading characters of the series and the nerds with imaginative minds, I'm starting to have doubts. The utterance might stealthily refer to the artie-nerdies, as well. Both have strange objects of interest which suck in all the attention—nerdy by default. They step out to the world with courage but inevitably face situations when they can't handle how kick-butt reality is. Then, they draw forth their sword of imagination and start to mold the situation boldly. They practice active creativity in their everyday life and their empathy muscles are fit as a fiddle. When encountering unfairness, they don't keep silent but voice their objection and defend the weak with surprising means.

The participants dressed up with plants in multiple ways swarmed, guided by their new state of matter, some of them in slow motion and others livelier, carrying the companionship of the plants on their bodies. Vieno Motors dress party on that clearing followed the principles of Urban Exploring: shoot only photos, leave only footprints. Together with the backlash snow, the footprints melted down quickly. However, some straws and twigs were left lying around in a different order from that upon our arrival.

Ilona Valkonen, a visual artist piloting the Vieno Motors performances.

SEITSEMÄN SINISTÄ MESIVIITTA YNNÄ MUITA LUONNON MONIMUOTOISUUDEN OSVIITTOJA

RIITTA NYKÄNEN

Muotojen, tekstuurien, värien, hajujen, makujen ja äänien monimuotoisuus ilmentää luonnon monimuotoisuutta. Ne ovat osa sitä, ne tuottavat ja vahvistavat sitä. Aisteihin perustuva havainnoiminen ja havaintojen tutkiminen ja työstäminen taiteen, kädentyön ja dokumentoinnin keinoin on arvokas ympäristökasvatuksen työtapana, kun halutaan ohjata luonnon monimuotoisuuden ja rikkauden ymmärtämiseen ja arvostamiseen.

Monimuotoisuus rakentuu sopeutumalla kuhunkin paikkaan elottomien olosuhteiden, kuten maan muotojen ja ilmaston, armoilla. Sopeutuminen vie erilaisia aikoja, joskus se on nopeaa, kuten silmän pupillin koon muutos valon mukaan ihan hetkessä tai turkinvaihto vuodenaikojen mukaan. Joskus se vie kauan ja edellyttää yhdessä sopeutumista ja muuttaa lopulta olosuhteitakin. Sellaista on esimerkiksi metsän kehittyminen aarnimetsäksi. Siellä olennot ja eliöt sopeutuvat toisiinsa, kilpailevat, tekevät yhteistyötä ja taistelevatkin.

Sopeutumisen keinot näyttävät, tuntuvat, haisevat ja kuulostavat monenlaiselta. Ihmiselle tuo kaikki viestii luonnon monimuotoisuudesta ja elämän prosesseista. Sopeutumisen tuottamat muodot, rakenteet ja tunnut, värit, hajut ja maut sekä äänet, ovat keinoja tulla toimeen siellä, missä elää. Ja niin ovat myös aistit kehittyneet auttamaan sopeutumisessa.

Kun liikkuu ulkona ja katselee vaikka pihamaansa ruukkukukkia havainnoivalla silmällä, löytää lukemattomia asioita, joilla olennot ilmentävät sopeutumistaan, käytännöllisyyttään ja erikoisia, omintakeisia elämäntapojaan. Kaikkea ei voi kuvailla, pitää vain kertoa joitain esimerkkejä.

Muoto kertoo siitä, miten olennot elävät, elämää ylläpitävistä rakenteista ja niiden toiminnallisuudesta, tehokkuudesta ja kestävydestä. Muoto näkyy symmetriana, sarjallisuutena, haarautumisena. Muoto näkyy kasvun loogisuutena ja muutoksena elämän edetessä.

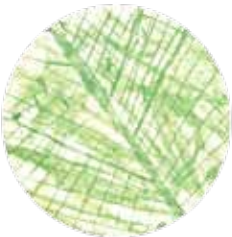
Sitä on rantakukan teriön kolme erilaista muotoa, kun se kesän mittaan avaa kukkatahkänsä kukat alkaen alhaalta ja edeten kohti latvaa. Kulloinkin auki olevien kukkien teriöt ovat juuri sopivia juuri silloin aikuistuville kimalaisille.

Sitä on kiitäjäperhosen valtavan pitkä kieli, jolla se ulottuu valkolehdokin kukan kannuksen pohjaan imemään mettä.

Sitä on koiranputken urainen ontto varsi, joka ei tuulessa herkästi taitu.

Sitä on haavanlehden sivuilta litistynyt lehtikanta – haavanlehden sarana – joka antaa lehden heilua ja havista ja karistaa syöpäläiset.

Sitä on puolukan lehden kova yläpinta, joka säästää vettä estämällä haihtumisen ja alapinnan sulkeutuvat ja avautuvat tuuletusraot, joista liika kosteus haihtuu.

Väri on huomioväri, suojaväri, varoitusväri, pakkasneste, mesiviitta, heijastin.

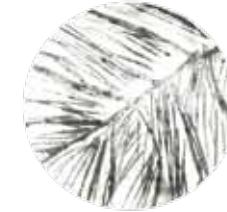
Väri kertoo, että syksyisin useimmat lehtipuut siirtävät lehtivihreän talteen juuristoon, koska sen uudelleen valmistamiseen kuluu paljon energiaa. Lehtivihreän siirtäessä juuristoon odottamaan kevättä, muut värit tulevat esiin.

Väri kertoo, että joku on myrkyllistä tai ainakin pahanmakuista. Keltamusta raitakuvio on yleinen varoitusväri, jota matkitaankin, vaikka ei oltaisiakaan myrkyllisiä tai pahanmakuisia. Kukkakärpänen huijaa, ampiainen on tosissaan.

Väri kertoo linnuille, mitä lajia muut ovat ja kannattaako ehdottaa pesimistä. Koiraat ovat usein koreita, naaraat harmaanruskeita, että eivät herättäisi hautoessaan huomiota.

Väri kertoo, missä on mettä. Keto-orvokilla on seitsemän sinistä mesiviittaa, sinisiä hentoja juovia, jotka ohjaavat kukan keskusta. Siellä on mesi.

Väri kertoo lämmöstä. Lämpö herättää tummarunkoisen puun kevääseen aiemmin kuin vaalearunkoisen.

Tuoksu ja **haju** ovat kommunikaatiota.

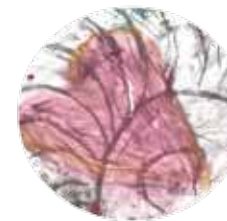
Tuoksu kertoo kiitäjäperhoselle, että lehdokki kukkii ja kannuksen pohjalla on mettä. Kiitäjäperhosella on verraton hajuaisti.

Tuoksu kertoo, missä kaivataan kumppania. Monet eläimet hirvestä koppakuoriaiseen lähettävät lisääntymisaikaan kutsutuoksua.

Tuoksu kertoo, missä ei kaivata kumppania. Majavat tekevät reviiriensä rajoille mutakakkuja ja pissaavat niihin. Rajapyykit varoittavat menemästä toisten tontille.

Tuoksu kertoo, että jotakin ei enää kannata syödä. Tai että kannattaa. Mätä sieni houkuttaa karpästä ja inhottaa sienestäjää.

Tuoksu kertoo kekomuurahaisille, että norkomuurahaiset ovat ällöttäviä ja vaikka niitä pesän sokkeloiden perällä elelee, niin ne saavat olla rauhassa.

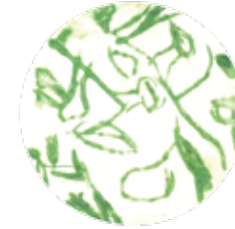
Maku kertoo ravinnon turvallisuudesta, ravintoarvosta ja ympäristön ominaisuuksista.

Se maistuu haavanvesojen lehdistä katkeruutena. Pääsee kasvamaan, jos ei tule heti syödyksi

Se maistuu makealta. Sokeri on energiaa, jota kannattaa nauttia.

Se maistuu lohelle, joka nousee kotijoen tutunmakaiseen veteen kutemaan.

Ääni on kutsu, tunnus, varoitus, viesti, kaikua, tekemisen melua. Äänen käyttäminen auttaa elämään.

Se kuuluu, kun käpytikka pärisyttää kelonoksaa tai katulampun peltiä ja ilmoittaa olevansa paikalla.

Se kuuluu, kun punakylkirastaat lähtevät muutolle synkkänä syysiltana. Pimeältä taivaalta kuuluu parven yhteysääniä, striip ja striip.

Se kuuluu heijastuneena lepakon korvaan, kun sen päästämä kaikuluotausääni heijastuu takaisin jostakin – lepakon mielestä mieluiten kookkaasta hyönteisestä. Ihminen ei kaikuluotausääniä kuule, ne ovat liian korkeita ihmiselle.

Kaikki nämä kertovat olentojen ja ympäristön tilasta, voinnista, vaiheista, lajeista, käyttäytymisestä ja monimuotoisesta sopeutumisesta — elämän prosesseista. Kun tämän kaiken huomaa, tulee uteliaaksi ja haluaa ymmärtää ja kun ymmärtää, syntyy merkityksiä ja arvostus. Ja syntyy halu toimia luonnon monimuotoisuuden puolesta.

SEVEN BLUE NECTAR GUIDES, AND OTHER INDICATORS OF NATURAL DIVERSITY

RIITTA NYKÄNEN

The diversity of forms, textures, colors, smells, tastes, and sounds express the diversity of nature. They are part of natural diversity; they create and strengthen it. Observation based on the senses and exploring and working on those observations with the means of art, handicraft, and documentation is a valuable method of environmental education when you want to give guidance in understanding and appreciating the diversity and plenitude of nature.

Diversity is formed by adapting into various settings at the mercy of inorganic conditions such as the climate and forms of the ground. Adjusting takes different amounts of time; sometimes it is quick like the change of size in the pupil of the eye according to light or changing fur in accordance of the season. Sometimes it takes a long time, requires adaptation, and finally changes the conditions, too. An example of this is the development of a forest into a primeval forest. In there, the creatures and organisms adapt to each other, compete, co-operate, and even fight with each other.

The means of adaptation look, feel, smell, and sound different. For a human being, all this talks about natural diversity and the processes of life. The forms, structures, tactility, colors, smells, tastes, and sounds created by adaptation are means of surviving in one's habitat. And the senses have also developed to help in adaptation.

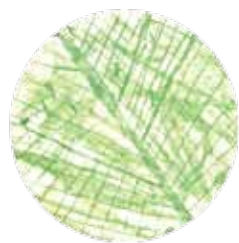
When you move about outdoors and look at the pot plants in your garden with a keen eye, you find innumerable details that creatures use to express their adaptation, their practicality, and their idiosyncratic ways of living. All of them cannot be described, you can just give some examples.

The form talks about how creatures live; it talks about structures sustaining life and their functionality, efficiency, and durability. Form is expressed by symmetry, seriality, ramification. Form manifests in the logical progress of growth and change as life takes its course.

Examples of form are three different forms of the corolla of purple loosestrife when it opens the flowers of its cob starting from the bottom and progressing towards the top. Each set of corollas are just right for the bumblebees who come of age at that time.

- enormously long tongue of a moth with which it can reach the bottom of the heel of a fringed orchid flower to suck its nectar.
- the grooved hollow stem of cow parsley which doesn't break easily in the wind.
- the petiole of an asp leaf flattened from the sides—the hinge—that lets the leaf flutter and sough and shake of the parasites.
- the hard top of a lingonberry leaf that preserves moisture by stopping the evaporation from above, and the opening and closing ventilation slits on the downside of the leaf that let excess moisture out.

Color is a means of attention, protection, warning, an antifreeze agent, a nectar guide, a reflector.

Color tells that chlorophyll is being sucked in in the autumn because it uses energy. When the chlorophyll moves out of the way, other colors become visible.

- that something is poisonous or at least it tastes bad. The yellow and black stripe pattern is a common warning color and it's even imitated by organisms that are not poisonous or bad tasting themselves. A hoverfly is cheating where a wasp is in earnest.

- for birds about the species the others belong to and whether it would be worthwhile to suggest mating. The males are usually showy whereas the females are grayish brown so as not to draw attention when hatching.

- where you can find nectar. A heartsease has seven blue nectar guides: thin blue lines that lead to the center of the flower. That's where the nectar is.

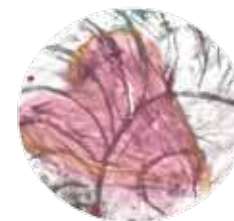
- about warmth. The warmth awakens a tree with a dark stem earlier in spring than a tree with a light stem.

Scent and **smell** are means of communication.

A smell says to a moth that a fringed orchid is in bloom and there's nectar in the bottom of the heel. A moth has an excellent sense of smell.

- where a mating partner is needed. Many animals from moose to beetle emit inviting smells during mating season.
- where a visitor is not welcome. The beavers build mud cakes around their territory and pee in them. The boundary marks warn others to enter someone else's territory.
- that something is not edible anymore. Or that it is. A rotten mushroom appeals to a fly and disgusts one who picks mushrooms.
- to the ants of an anthill that another ant species is disgusting and even though they dwell in the back of the maze in the anthill, they are best left alone.

Taste talks about the safety of nutrition, the nutritional value of it and the characteristics of the environment.

Taste is bitter in aspen leaves. You get to grow if you avoid being eaten all at once.
Taste is sweet. Sugar is energy that is worth consuming.
Taste is familiar for a salmon who rises to spawn in his home river which he recognizes by the taste of the water.

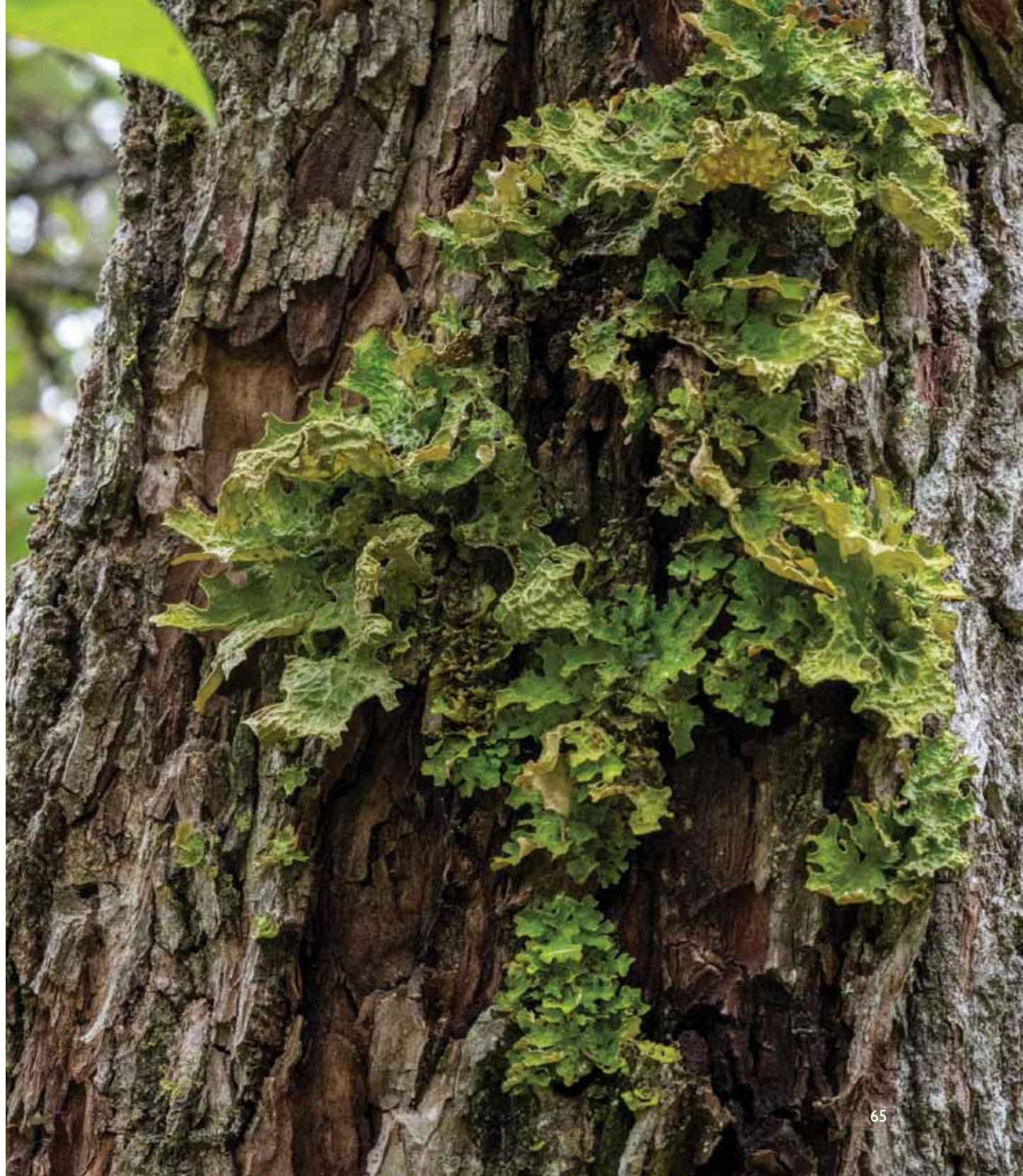
Sound is an invitation, signal, message, echo, noise of action. Making sounds helps you to live.

Sound is heard when a woodpecker drums a dry branch, or a lamppost cover to let everyone know that it's there.

- when redwings start their migration on a gloomy autumn night. You can hear the communication calls of the flock; streep streep.
- as an echo to the ear of a bat when the echolocation sound reflects from an object, preferably from a large insect. Humans cannot hear the echolocation sounds as their pitch is too high for a human ear.
- through a thick crust of snow when a field vole scuttles underneath. The fox also hears the vole and dives through the crust to catch it.

All of these talk about the state, the condition, the stages, the species, the behavior and the diverse adjustment of the environment; the processes of life. Noticing all this, you become curious, wanting to understand, and when you understand, meaning and appreciation are born. And a desire to work for the diversity of nature is born.

MUSTARINDA, RISTEYS AJASSA

NELLI HIETALA

Täällä on suurempi Prisma kuin Hämeenlinnassa, teini arvioi, kun astumme junasta Kajaanin asemalla.

Ilta on pimenemässä, kun muutaman kymmenen hengen seurueemme kohtaa Rovaniemen rautatieasemalla ja pakkautuu tilausbussiin. Leveä, hiljainen pikatie johdattaa meitä kohti Hyrynsalmea. Taajama jää nopeasti taa. Ikkunan ohitse vilistävä maisema on selvästi karumpi kuin Hämeessä.

Puhelinten kirkkaat näytöt heijastuvat pimenevistä ikkunoista. Joku oppilaista havahtuu kysymään, minkä nimiseen paikkaan olimmekaan matkalla. Kun käännyimme kapealle, mutkittelevalle hiekkatielle pian Hyrynsalmen aution keskustaan jälkeen, pimeys sulkeutuu ympärillemme kuin säkki. Yöperhoset lepattavat ajoväiloissa. Talojen valot vilahtelevat harvakseltaan ohi. Pimeys on niin totaalista, että teinikin havahtuu ympäröivään tyhjyyteen.

Kaupungissa ei ole koskaan niin pimeää. Ei koskaan niin hiljaista. Tuntuu kuin olimme ajaneet vahingossa maailman laidan yli. Ääripään äkillinen selkiytyminen saa omankin paikan hahmottumaan kirkkaammin, pakottaa keskittymisen bussiin.

Pian istumme iltapalalla Mustarinda-talon pitkän pöydän ääressä, silmäilemme lasilevyn alle tallennettuja artikkeleita kuluneen vuoden aikana järjestetyistä työpajoista, tempauksista, esityksistä, näyttelyistä, vierailuista, ympäröivän metsän kasvi- ja eläinlajeista.

Jälkeenpäin kysyn teiniltä mitä hänelle jäi parhaiten mieleen talosta.

– Kodikkuus, hän vastaa, – siellä tuntui heti kodilta, ja ruoka oli tosi hyvää.

Löydän kirjahyllystä täsmälleen ne kirjat, jotka olen aavistanut löytäväni. Ne englanninkielisetkin, joita ei Hämeenlinnan kirjastosta saa. Jo ennen saapumistani olen pitänyt Mustarindaa jonkinlaisena risteyskentänä, josta on mahdollista kääntyä myös taakse, mutta nyt huomaan, että se on solmukohta myös tavalla, jota en ole tullut ajatelleeksi, niin ilmeistä kuin se onkin: solmukohta sinne hakeutuvien ihmisten kesken. Jokainen paikalla viipynyt taiteilija ja tieteilijä jättää jäljen, jota toiset voivat halutessaan seurata. Pikkuhiljaa reiteistä muodostuu yhä tiheämpi verkosto, jossa tieto virtaa tekijältä toiselle tieteen- tai taiteenlajista riippumatta, jossa jokainen ruokkii toistaan.

Seuraavana aamuna olen hereillä ennen muita. Hiivin ulos kuuntelemaan, miten yön aikana kertynyt kosteus rapsahtelee alas puista, lehdeltä toiselle.

Tämä on kohta, jossa uskon minun ja teinin kokemusmaailmoiden irtaantuvan toisistaan konkreettisimmin. Lapseni mielestä leirikoulun parasta antia on se, että hän pääsee tutustumaan uusiin ihmisiin ja saa lisää kavereita. Minä olen lyöttäytynyt seurueeseen päästäkseni yksin metsään.

Sekä minun että teinin uteliaisuutta kiehtoo raja, joka on piirretty valkoisin viivoin syvällä luonnonpuistossa kasvavien puiden runkoihin. Viivat merkitsevät suojelun alueen rajaa, jota ihminen ei saa ylittää. Vaellettuani metsässä epämääräiseksi muuttuneen ajan alan olla varma, että kielletyn rajan takaa kantautuu ääniä: veden solinaa, etäistä puhetta. Päättelen äänten johtuvan hiljaisuudesta. Viriketulvaan tottuneet aivoni keksivät itse viihdykettä itselleen.

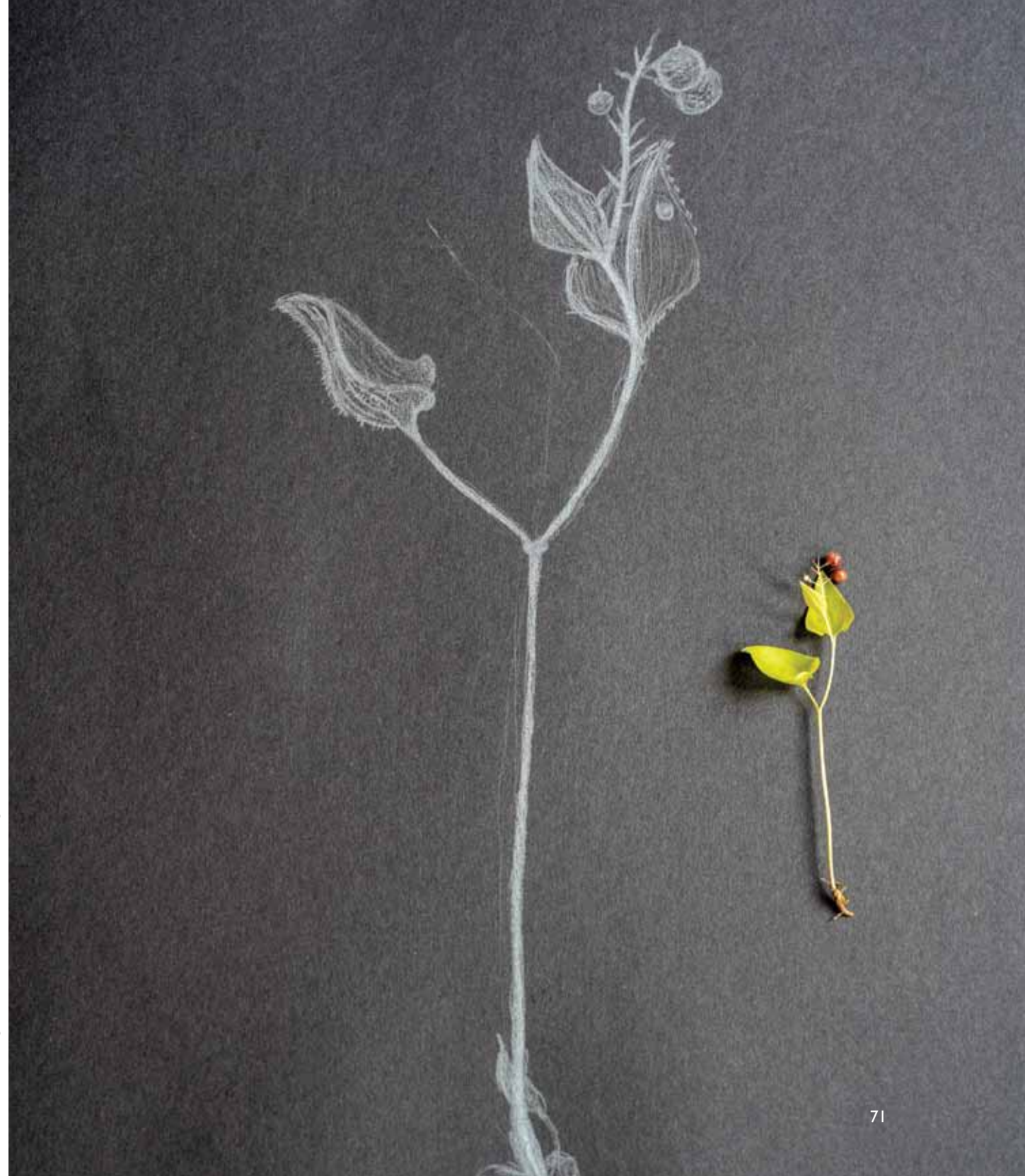
Käsitykseni siitä, millaisissa metsissä esivanhempamme ovat eläneet muuttuu vai-vihkaa konkreettisemmaksi. Kun teitä ei ollut, asutus oli keskittynyt vesien äärelle. Sisämaa oli sankan, vaikeakulkuisen, eksyttävän metsän peitossa. Vesireiteillä kulijat puolestaan olivat virtausten ja säiden armoilla. Luontoon kertyi tarinoita, joita jaettiin. Kaartunut puunrunko muistutti kääntymisestä, kalliojyrkänteeltä saattoi ajaa hirven alas talvisin, vaarallisessa syvänteessä vaani näkki. Silloin, kun maailma ei vielä ollut järjestetty teiden, risteysten ja kortteleiden mukaan, oli itsestään selvää, ettei se ollut yksin ihmisten.

- Mikä sinulle jäi erityisesti mieleen työpajoista? utelen teiniltä.
- Kasvina kasvaminen ja se, kun katsottiin luopilla maastossa, hän vastaa.

Koetan nyhtää häneltä enemmän perusteluja, mutta yritykseni osoittautuvat turhiksi. Onneksi olen itsekin osallistunut Riitta Nykäsen Metsän luentaa—työpajaan ja Sari Palmgrenin liiketyöpajaan. Harva tulee pururataa kiertäessään ajatelleeksi, miten monesta eri näkökulmasta metsän voi kohdata, niin keholla kuin silmilläkin. Alkuun päästyäni huomaan löytäväni lukemattomia ajallisia, tilallisia, eri lajien hallitsemia todellisuuksia, jotka risteävät ja sulautuvat toisiinsa yhdeksi metsäksi.

Mustarindassa asiat asettuvat ikiaikaisiin mittasuhteisiin tavalla, jota ei arjessa juuri tarvitse muistaa. Ehkä jopa tavalla, jonka olemme huomaamattamme unohtamassa, koska yhä pienemmiksi käyvät metsämme ovat aina vain kauempana. Tällaisella matkalla teinikin saattaa havahtua hetkeksi siihen, ettei automarketin koko ole ainoa mittari, jonka mukaan jäsentää todellisuutta.

Kirjoittaja on puita rakastava kirjailija, joka lyöttäytyi leirikouluretkelle lapsensa mukaan.

KOHTAAMINEN

Kävelin pitkien metsien polkuja
Tuntui puhuri minua työntä
Leikkien ympärilläni se viihdytti
Antaa vauhtia matkallain

Pölyn varrella seisoi kiusipari
Vanha ja vankka
Kuin rakkaus kallis vaalimani

Vilahdus
Alhaalla juuritasolla
Se oli loiskahdus
Pienen sammakon

Niin pieni olento
Suuren ilon voi antaa
Pysähtyi paikoilleen sammakko
Ei sen tarvitse huolia kantaa
Valmiissa maailmassa
On sammakon onni

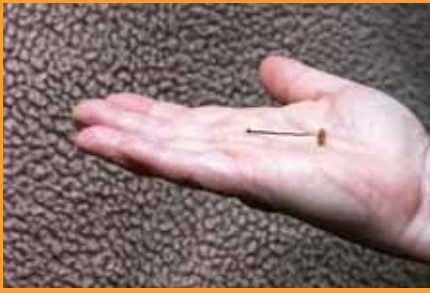
Yksinkertainen
Ainutlaatuinen

-24.8.24

P
P

Kuvat / Photos © Tero Makkonen

MUSTARINDA— AN INTERSECTION WITHIN TIME

NELLI HIETALA

There's a larger Prisma here than in Hämeenlinna, the teenager proclaims when we step out of the train in Kajaani railway station.

The night is getting darker as our party consisting of a couple of dozens of participants convenes in Rovaniemi railway station and packs themselves into a pre-booked coach. A wide quiet motorway leads us towards Hyrynsalmi. The population center is quickly left behind. The scenery scurrying past the coach windows is distinctly barer than that of Häme in Southern Finland.

The bright screens of mobile phones reflect from the darkening windows. One of the pupils wakes up to ask, what's the name of the place we're heading for. When we turn to the narrow winding dirt road soon after the empty center of Hyrynsalmi, darkness closes on around us like a sack. Moths flutter in the headlights. Houses flash by with long intervals.

It's never as dark as this in the city. Never as quiet. It's as if we'd accidentally driven over the edge of the world. The sudden clearing up of one extremity makes your own place seem clearer; it forces you to focus inside the coach.

Soon, we are sitting around a long table at the Mustarinda house having our evening tea and browsing articles and clippings on local plant and animal species as well as workshops, events, performances, exhibitions, and visits organized during the year and all preserved under a plate glass tabletop.

Afterwards, I ask the teenager what she remembers best about the house.

– The homeliness, she answers. – It immediately felt like home, and the food was really nice.

From the bookshelf, I find exactly those books I've anticipated I'd find there. Even those in English that cannot be found in Hämeenlinna library. Even before arrival, I've regarded Mustarinda as a certain kind of crossroads where even turning back is possible. However, now I find it to be a hub in a way that didn't occur to me: a hub between people who find their way there. Every artist and scientist who's stayed there leaves a trail that others can follow if they wish to do so. Gradually, ever tighter network is formed from those routes and within the network, information flows from one auteur to another, regardless of their chosen kind of science or art, and everyone sustains each other.

The following morning I'm up before the others. I sneak out to listen to the moisture condensed in the trees during the night drop down from one leaf to another.

This is the juncture where I believe my and the teenager's living world differ from each other most significantly. The child thinks the best a camp school can offer is getting to meet new people and make new friends. I've joined the entourage to be able to go to the forest all by myself.

The line that has been drawn in white paint to the tree trunks growing in the natural park fascinates both the teenager's curiosity as well as mine. Those lines mark the border of the no-go zone of the natural reservation that humans are not allowed to cross. Having wandered in the woods for an indefinite time I'm starting to be quite certain that sounds are emanating behind the no-go line: the gurgle of water, distant talking. I deduce the reason for the sounds to be the silence. My brains, accustomed to a flood of stimuli, produce their own stimulus.

My idea about what kind of forest our ancestors have lived in becomes more concrete, on the sly. When there were no roads, habitation concentrated alongside waterways. Inland was covered by a dense, rough, disorienting forest terrain. Along the waterways, travelers were exposed to the currents and weather conditions. The natural environment became filled with stories that were shared. A curved tree trunk reminded the wanderer of a turn, a steep rock crevice served as a place to run down a moose during a hunt, and a dangerous trench was a place for a nixie to lie in ambush. During the time when the world was not yet organized by roads, crossroads, and blocks, it was self-evident that it didn't belong only to humankind.

Kuva / Photo © Tero Makkonen

- Is there anything special that you remember from the workshops? I enquire the teenager.
- Pretending to grow like a plant and when we looked through the magnifying glass in the woods, she answers.

I try to drag out some more argumentation from her, in vain. Fortunately, I have participated in the workshop Reading the Forest with Riitta Nykänen, as well as in a motion workshop with Sari Palmgren. It occurs to few people while they make rounds at the dirt track to think about the multiplicity of viewpoints with which you can encounter the forest both with your body and with your eyes. When I get started, I discover that I find innumerable realities, temporal, spatial, and those governed by different species that cross over each other and melt together to form one single forest.

In Mustarinda, things settle into ancient dimensions in ways you don't need to remember in everyday life. Maybe even in ways that we are unwittingly forgetting because our woods are getting smaller and smaller and ever more difficult to reach. In a field trip like this, even the teenager might suddenly wake up for a short moment to the fact that the size of a supermarket is not the only measure by which we construe our reality.

The writer is a tree-loving author who accompanied her child on a camp school.

**LUONNON LUENTAA /
READING NATURE**

TYÖRYHMÄ / WORKGROUP

Hyvinkään lasten ja nuorten kuvataidekoulu /
Hyvinkää Art School for Children and Young People
Kaisu Paavilainen
Tiina Valkeapää

Hämeenlinnan visuaalisten taiteiden Aiomokoulu /
Aimo School of Visual Arts in Hämeenlinna
Antti Hämäläinen
Mervi Suomalainen

Rovaniemen kuvataidekoulu /
Rovaniemi School of Visual Arts
Anita Lallo
Eeva Vanhanen

JULKAISU / PUBLICATION

Toimitus / Editing Tiina Valkeapää
Käännökset / Translations Soili Takkala
Taitto / Graphic Design Anne Vasko
ISBN 978-952-68779-4-5

Paino / Printed in Livonia Print, Latvia
Paperi / Paper Munken
Pure 120g / m2
Kansipaperi / Cover paper
MetsäBoard Prime FBB Bright 255 gsm

Kuva / Photo © Sanni Pyöttiä

